

opusdei.org

Privrženost Drugom vaticanskom saboru uoči 50. godišnjice njegova sazivanja

Ovog prosinca je
pedestogodišnjica saziva
Drugog Vatikanskog Sabora
kojeg je sazvao Blaženi Ivan
XXIII. O važnosti godišnjice
Msgr. Fernando Ocáriz,
generalni vikar prelature Opusa
Dei, napisao je članak.

27.12.2011.

Nadolazeća 50. Godišnjica sazivanja Drugog vatikanskog sabora (25. prosinac 1961.) je razlog slavljenja, ali i promišljanja o percepciji i provođenju koncilskih dokumenata. Pri tome valja, uz neposredno praktične aspekte te percepcije i njezinog provođenja zajedno s dobrim i lošim stranama, dozvat u sjećanje i prirodu intelektualnog prihvaćanja koja priliči koncilskim učenjima. Iako je nauk o tome poznat i postoji opširna bibliografija na navedenu temu, nije loše još jednom predstaviti njene glavne obrise, jer i u javnosti vlada nesigurnost o kontinuitetu određenih koncilskih nauka naspram ranijih izjava crkvenog učiteljstva. Ponajprije se mora prisjetiti kako pastoralna usmjerenost Koncila ne znači da on nije doktrinalan, jer pastoralni aspekti počivaju na nauku budući da drugačije nije moguće. Prije svega mora se istaknuti kako je nauk usmjeren prema spasenju te da je

njegovo izlaganje sastavni dio pastoralna. K tome se u koncilskim dokumentima bez sumnje nalaze brojne izjave strogo naučiteljske prirode: o božanskoj objavi, o Crkvi, itd. O tome je blaženi Ivan Pavao II: „S Božjom pomoći koncilski su oci uspješni u toku četiri godine izraditi zadivljujuću količinu naučiteljskih izjava kao i pastoralnih smjernica za cijelu Crkvu“. (Apostolska konstitucija, *Fidei depositum* , 11. listopada 1992., Uvod)

Privrženost koja je dužna naspram Učiteljstva

Drugi Vatikanski koncil nije definirao nikakvu dogmu u smislu da je objavio nauk za koji je bila potrebna konačna objava ili čin izglasavanja. Kada uz jednu objavu crkvenog učiteljstva ne slijedi karizma nepogriješivosti, to ne znači da se ona može smatrati „pogriješivom“ te da takve objave predstavljaju

„privremeni nauk“ ili pak „mišljenje Učiteljstva“. Svako očitovanje autentičnog crkvenog učiteljstva mora biti prihvaćeno kao ono što ono usitinu jest: kao nauk koji je objavljen od pastira koji su u apostolskom nasljeđu „primili karizmu istine“ (Dei Verbum br. 9), „naoružani Kristovim autoritetom“ (Lumen gentium br. 25) i „svjetlom Duha Svetoga“ (isto). Ta karizma, taj autoritet i to svjetlo bili su zasigurno prisutni na Drugom vatikanskom saboru. Kada bi se htjelo sumnjati u tu istinu odnosno o cjelokupni episkopat koji je *cum Petro et sub Petro* bio okupljen kako bi raspravljao da poučava čitavu Crkvu onda bi se nijekalo nešto što pripada samoj biti Crkve. (Kongregacija za nauk vjere, Deklaracija *Mysterium Ecclesiae*, 24 svibanj 1973, pogl. 2-5). Naravno da svi koncilski dokumenti nemaju jednaku naučiteljsku vrijednost te stoga ne zahtjevaju svi isti stupanj

odobravanja. Različiti stupnjevi privrženosti od učiteljstva objavljenom nauku navedeni su u br. 25 konstitucije Lumen gentium. Kasnije su sažeti u tri poglavlja dodana nicejsko-carigradskom vjerovanja u formulu Professio fidei koju je 1989. uz odobrenje Ivana Pavla II. objavila Kongregacija za nauk vjere. One izjave II vatikanskog sabora koje iznose određene istine vjere zahtjevaju naravno i slaganje s teološkim vjerovanjem. To nije stoga što su izjavljene od strane ovog Sabora već zato jer su već ranije izrečene od strane same Crkve kao nezabludive bilo kroz svečani izrek, bilo kroz redovito ili opće Učiteljstvo. Isto tako i ostale izjave koje se spominju u okviru II vatikanskog sabora, a koje su ujedno već ranije iznešene kao nauk učiteljstva, moraju biti prihvaćane u potpunosti i konačno. Ostale naučiteljske izjave koncila zahtjevaju od vjernika stupanj privrženosti koji se može

shvatiti kao „religiozna poslušnost volje i razuma“: dakle religiozno odobravanje nije čin vjere već je više čin poslušnosti, koja nije samo disciplinske prirode. Naprotiv ono je ukorijenjeno na pouzdanju u božansku prisutnost koja je dana Učiteljstvu, „te se može ugraditi u logiku vjerničke poslušnosti“.

(Kongregacija za nauk vjere, Instrukcija *Donum Veritatis* , 24 svibanj 1990, br. 23) Takva poslušnost naspram učiteljstva Crkve ne predstavlja nikakvu granicu za slobodu, već je nasuprot svemu sama izvor slobode. Kristove riječi: „tko vas sluša mene sluša“ (Lk 10,16) su upućene i nasljednicima apostola; slušati Krista znači prihvatiti istinu u sebe, istina koja oslobađa. (Usp Iv 8,32)

U učiteljskim dokumentima mogu postojati elementi, a takvi se mogu doista pronaći u dokumentima Drugog vatikanskog sabora, koji

svojom prirodom nisu učiteljske naravi. Oni su više manje određeni raznim okolnostima (opisi društvenih zbivanja, prijedlozi, opomene i dr.) Takvi se elementi moraju prihvatiti s poštovanjem i zahvalnošću, ali oni ne zahtijevaju nikakvo intelektualno odobravanje u uskom značenju tog pojma. (usp. Instrukcija *Donum veritatis*, br 24-31)

Interpretacija nauka

Jedinstvo Crkve i jedinstvo u vjerovanju su međusobno nedjeljivi. Iz toga proizlazi i nedjeljivost crkvenog Učiteljstva, koje je u svim vremenima autentični tumač božanske Objave, zasnovane na Svetom pismu i Predaji. To između ostalog znači kako je bitno svojstvo Učiteljstva njegov kontinuitet i dosljednost kroz povijest. Dosljednost ne znači odsutstvo napredovanja. Crkve je napredovala

kroz vijekove u produbljenoj spoznaji, učiteljskom izlaganju vjere i katoličkog morala. Na Drugom vatikanskom saboru bilo je nekih novosti naučiteljske prirode: o sakramentalnosti episkopata, o biskupskom kolegiju, o slobodi vjerovanja itd. Takve novosti koje dotiču područje vjere ili morala, a koja nisu potvrđena konačnom izjavom, i dalje zahtjevaju religioznu poslušnost volje i razuma, čak iako su neka od njih bila ili jesu povezana s kontroverznim stajalištima naspram prijašnjih učiteljskih naučavanja. To se ponajprije odnosi na poistovječivanje s Predajom. Naočigled poteškoća koje se mogu pojaviti kada se želi shvatiti kontinuitet određenih koncilskih izjava naspram Predaje, ispravno katoličko držanje nalaže da se, uzevši u obzir jedinstvo Učiteljsva, ide za time da se tekstovi Drugog vatikanskog sabora međusobno osvjetle u svijetluranijih dokumenata

Učiteljstva. Ne samo tekstovi Drugog vatikanskog sabora moraju biti rasvijetljeni svjetlom ranijih dokumenata, već se i raniji tekstovi mogu bolje shvatiti u svjetlu Drugog vatikanskog sabora. Ovakva pojava nije ništa novo u povijesti Crkve. Valja se samo prisjetiti bitnih pojmova koji su se koristili pri oblikovanju trinitarne i kristološke nauke na prvom saboru u Niceji (hypostasis, ousia), a koji su tek na kasnijim saborima dobili svoje puno i pravo značenje. Iznošenje novosti koje naučava Drugi vatikanski sabor mora, kako kaže Benedikt XVI, „*mora ići za time da se odbaci hermeneutika diskontinuiteta naspram Predaje, a više da se naglasi hermeneutika reforme, obnove u kontinuitetu*” (nagovor, 22. prosinac 2005). Novosti se podrazumijevaju u smislu da one osvjetljavaju nove aspekte, koje do tada nisu bili formulirani od strane Učiteljstva, ali koji ujedno ne proturiječe prijašnjim učiteljskim

dokumentima,. To je posebice vidljivo po pitanju vjerskih sloboda. Ove novosti podrazumijevaju različite posljedice na razini povijesnih odluka koje se tiču pravne i političke primjene samog učiteljstva, osobito s obzirom na promjene u povijesnim i društvenim uvjetima. Autentično tumačenje saborskih tekstova može biti jedino od strane samog crkvenog učiteljstva. Stoga, u teološkom radu tumačenja odlomaka koncilskih tekstova koji izazivaju pitanja ili do danas stvaraju poteškoće, potrebno je prije svega uzeti u obzir smisao u kojem su tumačeni u kasnijim magistarska izjavama.

Ipak, ostaje prostor za legitimnu teološku slobodu da objasni na jedan ili drugi način ,kako određene formulacije prisutan u koncilskim tekstovima ne proturječe Predaji. Odnosno, objasniti točno značenje nekih izraza sadržanih u tim

odlomcima. Konačno, u tom pogledu, ne čini se suvišno prisjetiti se kako je prošlo gotovo pola stoljeća od završetka Drugoga vatikanskog koncila i kako su u tim desetljećima četiri rimske biskupa nasljeđivali na Petrovoj stolici. Onaj koji želi proučavati nauk tih papa sa suglasnošću biskupskog zbora, taj neka to čini s radošću i mirom prema Učiteljstvu koji je autentični tumač vjerskih istina. To se čini mogućim i poželjnim, kada postoje aspekti koje se ne mogu u potpunosti dokučiti razumom. Kako god, uvijek ostaje prostor za teološku slobodu u nastojanju oko njezina produbljivanja. Tako je Benedikt XVI. nedavno izjavio „bitni sadržaji, koji su već stoljećima nasljeđe vjernika, trebaju biti potvrđeni, razumjevani i istraživani uvijek iznova, kako bi ravnajući se prema povijesnim okolnostima dali dosljedno svjedočanstvo, koje se razlikuje od

onih iz prošlih vremena. (Benedikt XVI: Porta fidei, br. 4).

Fernando Ocáriz //
L'Osservatore Romano

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/privrzenost-drugom-
vaticanskom-saboru-uoci-50-godisnjice-
njegova-sazivanja/](https://opusdei.org/hr-hr/article/privrzenost-drugom-vatikanskom-saboru-uoci-50-godisnjice-njegova-sazivanja/) (26.02.2026.)